

AIK Bowling 100 år, 1910-2010

Den 10:e februari är det 100 år sedan några AIK:are började rulla bowlingklot på Regina Kägelsalong. AIK Bowling är därmed Sveriges och förmodligen även världens äldsta aktiva bowlingklubb. Hur det gick till när AIK Bowling bildades är inte känt förutom några rader Einar Fernström skrev i Bowlaren 1923. Han, liksom många andra nyfikna, besökte den nyöppnade Regina Kägelsalong och den förste han stöter på är sin skräddare, citat: *"Arvid Ekholm och Magnus Cleve i sällskap ordförande för AIK, spelade som bäst, allt tilltalade mig synnerligen och redan samma kväll bildades bowlingsektionen och invigdes med den gula nektarn"*. Bildandet firades alltså med punsch. Sedan denna kväll har det hänt otroligt mycket. AIK Bowling torde vara Sveriges framgångsrikaste bowlingklubb de senast 100 åren.

Framträdande medlemmar genom åren

AIK Bowlings stiftare är Einar Fernström, framgångsrik som både bowlare och ledare. Einar deltog i Sveriges första bowlingtävling den 14:e november 1909, d v s några månader innan AIK Bowling bildades. På 1910-talet och i början av 20-talet vann han flera tävlingar, lirade ett dussintal stadsmatcher och tog guld i 5-manna vid "VM" 1923. Einar var ordförande i AIK Bowling ca 1912 till 1925 och på 1930-talet var han Salongschef för Riddarhallen. Einar torde vara en AIK Bowlings mest betydelsefulla medlemmar.

Magnus Cleve var troligen AIK Bowlings första ordförande, ca 1910-12. Redan den 13:e mars 1910 blev han förste AIK:are att stå överst på prispallen i en individuell tävling. Nästan en månad senare, den 10:e april, tar AIK sin först lagseger (3-mannalag á 2 serier) genom Cleve, Einar och Arvid Ekholm. 1913 blev Hans Hansson förste svensk att slå en 300-serie, dock på träning. Året efter blev det stora rubriker i Ny Tidnings för Idrott i och med att han slog 29 (!) strike i rad på en klubbträning. A B Johansson var mycket duktig och framgångsrik i slutet av 1910-talet och periodvis på 1920-talet. Han blev 1918 först i landet med en 300-ingen i en tävling. Men den godkändes inte eftersom tävlingen bara var öppen för klubbarna på Regina. Under tre år i mitten av 20-talet var han ordförande. Gunnar Malmqvist var säsongen 1917/18 Stockholms överläggset bästa bowlare. Han var ordförande i tre år i slutet av 20-talet. AIK Bowlings genom tiderna mest kända medlem torde vara Rudolf "Putte" Kock. Under 1920-talet och i början av 30-talet var han periodvis en flitig klotrullare och nådde en del framgångar. Bl a vann han 1931 invigningstävlingen i nya bowlinghallen i Göteborg trots (eller tack vare) att han natten innan spelade piano på Valand framåt småtimmarna.

I början av 1920-talet får AIK Bowling flera nya och med åren framgångsrika medlemmar. Hilding "Knallis" Hallberg tar 1939 AIK:s första SM-guld (för 2-mannalag) i par med Herbert "Herpa"

Törnkvist. Wille Ericsson, som kom till AIK 1923, är en av klubben genom tiderna mest framgångsrika bowlare. Han vinner massor med tävlingar och slår flera rekord. Han blev förste AIK:are att nå 900 poäng á 4 serier och förste AIK:are med 25 stadsmatcher. 1931 blev han nr 2 i Sverige att få en godkänd 300-ing. Samma år spelar han i Sveriges andra officiella landskamp när Tyskland besegras i Sveahallen. Thure Sandström vann mycket sensationellt "VM" 1923. I övrigt gjorde han inte så stort väsen av sig i resultatlistorna. Torsten af Klintberg var medlem från 1929 och fram till sin död 1995. Han är därmed innehavare av det längsta medlemskapet: 66 år. Torsten satt i styrelsen några år och var en skaplig bowlare som lirade i A-laget till och från. I 60-årsåldern debuterade han i stadslaget.

AIK är på 1930-talet en av Stockholms bästa klubbar i seriespelet, vinner många lagtävlingar och en hel del framgångar i de individuella tävlingarna. 1934 får AIK flera mycket fina nyförvärv bl a Herbert "Herpa" Törnkvist, Harry Lindqvist, Hans Berger, Eric och Henning Boberg. Herpa är kommande ca 20 åren en av AIK:s absolut bästa och mest framgångsrika bowlare, av de bästa någonsin. Han spelar i både stadslaget och landslaget och 1940 vinner han SM individuellt. Han satt 11 år i styrelsen på 50- och 60-talet. Harry spelar t o m mitten av 40-talet med framgång i ligan och tävlingar liksom i stads- och landslaget. Hans Berger är en skaplig bowlare, men som ledare i en klass för sig. Han satt 16 år i styrelsen där av 9 som ordförande. Andra nyförvärv är bl a f d fotbollsspelaren Birger "Bigge"

Karlsson, elitgymnasten Konrad "Kotte" Granström och Hugo Engelbrecht - en av AIK:s bästa och mest framgångsrika spelare på 40-talet. Hugo var även hallägare (bl a Kungsholmshallen och Sveahallen).

I början av 40-talet värvades bl a Olle Lundberg, Hans Liljedahl (världsmästare i skytte) och Gustaf Axhagen. 1945 får AIK en jätteförstärkning i form av Östen Eriksson - en av dåtidens bästa bowlare i Sverige. 1947 vinner han SM-guld individuellt. Östen är även känd som en stilspelare i och med att han använde glidsko och redan i slutet av 20-talet anammade "det amerikanska skruvslaget" när i stort sätt alla andra lirade med rakslag. 1947 skriver den kände och framgångsrike friidrottaren Sten "Sten-Pelle" Pettersson på för AIK. Han når under ca 10 år många och stora framgångar, bl a SM-guld i lag och gör några framträdanden i både stads- och landslaget. 1949 är det dags för två duktiga och etablerade skruvspecialister att dra på sig AIK-dressen: Kurt "Kurre" Forsberg och Harry "Lill-Harry" Andersson. Kurre är kanske AIK Bowlings genom tiderna främste medlem, mycket framgångsrik både som spelare och ledare. Han var given i A-laget under både 50- och 60-talet, lirade i både stads- och landslaget. Dessutom var han sektionens kassör i hela 28 år (1963-1992) och förbundskapten för både dam- och herrlandslaget i början och mitten av 70-talet.

Under 50-talet kommer flera duktiga bowlare och ledare till AIK. Bengt Olofsson, ordförande i slutet av 50-talet. Börje Holmsten vinner SM individuellt 1964 och är sektionens ordförande på 60-talet. Gösta Björkman är en skaplig bowlare och en mycket engagerad och driftlig ledare. Lillebror Börje är mycket framgångsrik på banorna. Lennart Lindblad är bondgrabben från Adelsö som blev Sveriges största hallägare. 1973 bildades hallägarförbundet (SBHF) på hans initiativ och han var dess ordförande de första 20 åren. Lennart var engagerad i AIK på många olika sätt och fronter, bl a i tävlingarna som AIK Bowling arrangerade, i AIK Dambowling som startade 1973, m m. Han satt dessutom 10 år i AIK:s huvudstyrelse. Ingemar Jonsson är troligen AIK Bowlings genom tiderna främste sponsorfixare. Han ordnade bl a massor med priser och reklampengar till tävlingarna som AIK Bowling arrangerade på 60-, 70- och 80-talet.

1960-talet är AIK Bowlings storhetstid och framgångarna gör AIK till Sveriges bästa bowlingförening ca 1965-1975. Tillströmningen av medlemmar är stor, många är redan etablerade elitspelare. Leif Sundström samt bröderna Birger och Ragnar Åberg blommar ut till framgångsrika ligaspelare med flera serieguld och även stads- och landskamper. George "Jojje" Engström lirade några år i A-laget, i stads- och landslaget samt i NM 1964. Jojje var även en duktig och efterfrågad bowlingtränare. Bror "Brollan" Larsson, elitspelare med bl a några landskamper på meritlistan. Han lirade bara några säsonger för AIK innan han flyttade till Göteborg. Folke Sundberg, elitspelare och duktig ledare. Hans Strandberg började lira för AIK i unga år och via A-laget, serieguld och stadsmatcher tar han sig till VM i USA 1971. I början av 80-talet är han en mycket framgångsrik som förbundskapten för herrlandslaget. 1965 kom bl a landsmannen Kenneth Blomberg, Gaston Friman, Björn Hagberg och Rolf Samuelsson. Den unge Kenneth och den medelålders Gaston la omgående beslag på varsin A-lagsplats, erövrade serieguld, lirade ofta i stads- och landslaget och några mästerskap. Gaston är kanske AIK:s mest framgångsrika bowlare med bl a 6 st serieguld, Nordisk Mästare, individuellt EM-silver. 1966 kommer bl a Roland "Rolle" Forsberg (son till Kurre), Bengt Wärn samt Bo Holmberg som efter ett par säsonger lägger beslag på en A-lagsplats, etablerar sig i stads- och landslaget och lirar flera mästerskap.

Även i början av 70-talet skördar AIK stora framgångar. Tillströmningen av medlemmar fortsätter: Leif Törnqvist (son till Herpa), Lars-Åke "Lillen" Andersson, Staffan Wihlborg - mycket framgångsrik vänsterspelare, given i A-laget i ca 15 år, VM-spelare 1975, segrare i Svenska Cupen, många höga slagningar under åren, bl a 889 (290-299-300) på tre serier 1993 som t o m hamnade i Guinness Rekordbok. Staffan är även en duktig och ofta anlita tränare. Raymond "Rajje" Forsberg (son till Kurre), elitspelare på gränsen till landslaget. Spelade för AIK t o m 1991 och även några år i början av 00-talet. Bo Pelander, elitspelare på gränsen till landslaget med många tävlingsframgångar. Peter Kroner blev bättre med åren, etablerar sig i A-laget på 90-talet och behållit den positionen på 00-talet. Hans Eliasson, mycket lojal medlem som lirade i A-laget i drygt 25 år – kanske AIK Bowlings mesta A-lagspelare, sannolikt över 500 matcher. Börje och Lennart Imbert. Unge Palle Zanetti – elitspelare i ca 15 år innan han varvade ner i början av 90-talet. Gert Sundin, landslagsman och VM-

spelare i början av 80-talet. Spelade många tävlingar och nådde många framgångar. Lämnade AIK 1984 men kom tillbaka 2009.

På 80-talet kommer bl a Ingvar "Gurra" Gustafsson - AIK Bowlings genom tiderna största tävlingsgeneral som hållit i trådarna för AIK International Tournament sedan starten 1981, d v s de 30 senaste åren. En fantastisk insats. Rolf Börjesson – A-lagsspelare i drygt ett decennium. Mats Weywadt, en av 90-talets bästa lirare, 00-talets utan tvekan bästa klotrullare med många höga slagningar. Thomas Andersson, ordförande i 6 år, A-lagsspelare periodvis, tog på sig uppgifter att dokumentera AIK Bowlings historik. Tom Sterner, A-lagsspelare på 90-talet, flera stora framgångar bl a Stockholms Mästare, DM-guld i 3-manna, ungdomstränare några år.

På 90-talet heter nyförvärven bl a Peter Ramén, kassör m m sedan 1997, "kanslichef" för AIK International Tournament sedan mitten av 90-talet. Lars Gustavsson, A-lagsspelare på 90- och 00-talet, periodvis även UK. Mikael Söderquist, A-lagsspelare sedan mitten 90-talet. Peter Wihlborg (son till Staffan), bl a ordförande och sekreterare i 10 år (1999-2009). La då ner väldigt mycket tid och energi på AIK Bowling.

00-talet nyförvärv är bl a Mikael Sandberg, A-lagsspelare sedan början av 00-talet. Pål Stål, A-lagsspelare med Elitseriemeriter. Ian Robinson, en Sveriges för närvarande bästa bowlere.

AIK:are och bowlingsförbunden

AIK har genom åren haft många duktiga och driftiga ledare. **Einar Fernström** var ytterst delaktivt i bildandet av Stockholms Bowlingförbund (StBF) 1917-18, liksom **Hans Jaeger** som var ordförande för interimsstyrelsen. I slutet av 20-talet och på 30-talet är **Baltzar Bäckström** ledamot i StBF. Han är ofta festarrangör och tävlingsledare bl a vid DM. **Hans Berger** är enligt mitt tycke svensk bowlings största ledare genom tiderna. Meritlista är minst sagt imponerande, ett axplock: Han är ledamot i StBF:s styrelse 1930-40, Stockholmsserien med start hösten 1931 är hans skapelse. Han satt även i Svenska Bowlingsförbundets (SvBF) styrelse 1930-48, först som sekreterare och som ordförande de fyra sista åren. Det allsvenska seriesystemet med start hösten 1943 är hans skapelse. Han satt även i de internationella förbunden: 1933-49 i IBA samt i FIQ 1952-55 - vilken han även var med om att skapa. Berger satt dessutom i AIK Bowlings styrelse i 16 år (1935-51). **Östen Eriksson** var 1941-56 en av 3-5 personer som ansvarade för stadslaget. I slutet av 50- och början av 60-talet lägger **Gösta Björkman** ner mycket tid och engagemang för StBF:s och SvBF:s räkning, bl a när det gäller seriespelet. Gösta blir 1960 hallbas för nyöppnade Enskedehallen, ägd av StBF. **Kurt "Kurre" Forsberg** var i slutet av 60-talet ledamot i StBF. I början av 70-talet var han en mycket framgångsrik förbundskapten för både dam- och herrlandslaget. Han satt under denna period i SvBF:s styrelse. Kurre, " Mr AIK Bowling" var AIK Bowlings kassör 1963-92. I början av 70-talet var **Folke Sundberg** UK för stadslaget och han satt även i Serie- och Tävlingskommittén. I slutet av 70- och början av 80-talet var **Birger Åberg** vice ordförande för StBF och även ordförande för utbildnings- och tävlingskommittén. **Hans Strandberg** var en kort period förbundskapten för stadslaget innan han blev förbundskapten för herrlandslaget under fyra mycket framgångsrika år i början av 1980-talet. 2009 var det 100 år sedan bowlingen kom till Sverige. Det uppmärksammade SvBF bl a genom att ge ut en bok med titeln *100 år 100 ögonblick – Svensk Bowling 100 år 1909 – 2009*. **Thomas Andersson** medverkade som skribent och skrev några av texterna som berörde perioden 1909 – ca 1960.

SM-framgångar

AIK har genom åren erövrat **närmare 30 Svenska Mästerskap** för seniorer, inräknat både herrarnas och damernas framgångar. Första SM-guldet kom i 2-manna 1939 genom Herbert "Herpa" Törnkvist och Hilding "Knallis" Hallberg. Individuellt vann Herpa 1940, Östen Eriksson 1947 och Börje Holmsten 1964. Två gånger har en AIK-dam stått överst på prispallen: Anita Hedfors 1977, Monica Johansson 1985. Det har även blivit guld för 3-, 4- och 5-mannalag. Herrarna har varit mycket framgångsrika seriemästare och lagt beslag på 6 st titlar (1966, 1967, 1968, 1969, 1973, 1975) medan damerna har segrat vid två tillfällen (1979 och 1986). Senaste AIK-guldet erövrade damerna 1990 i 4-manna. Det har även blivit medaljer i B-SM, J-SM och Oldboys-SM.

DM-framgångar

AIK har genom åren lagt beslag på många DM-medaljer i många klasser. Redan första gången DM spelades, 1923, vann Wille Ericsson individuellt. Han vann även 1930 och 1931 medan han fick nöja sig med silver 1933. 1928 vann A B Johansson, 1957 Harry "Lill-Harry" Andersson, 1958 Arne Eklöf, 1962 Börje Holmsten och Gaston Friman säsongen 1971/72. Det har även blivit DM-medaljer för 2-, 3-, 4- och 5-mannalag samt i B-DM, J-DM, Flick-DM, Oldboys-DM, Veteran-DM och Mix-DM. Herrbowlarna har erövrat fler 50 DM-medaljer. Även AIK-damerna har varit mycket framgångsrika i DM. Senaste DM-guldet, i 3-manna, erövrades innevarande säsong, d v s 2009/10.

Stadslaget

Flera dussin AIK-are har lirat i stadslaget. 1918, den 24/3, spelas första stadsmatchen på Fenix mellan Stockholm och Göteborg. Man räknade de tio bästa spelarna av 15, bästa hand, två serier. Stockholm vann med 3260 – 2793. Tre AIK:are lirade: A B Johansson, Gunnar Malmqvist och Einar Fernström. Många AIK-are har tilldelats **Spelarmärke i Silver för 10 stadsmatcher** bl a Einar Fernström (nr 4, 1923), A B Johansson (nr 7, 1925), Wille Ericsson (nr 13, 1926), Harry Lindqvist (nr 23, 1937), Herbert "Herpa" Törnkvist (nr 28, 1942), Kurt "Kurre" Forsberg (nr 58, 1958), Börje Björkman (nr 59, 1958), Börje Holmsten (nr 60, 1958), Bror "Brollan" Larsson (nr 69, 1964), Kenneth Blomberg (nr 72, 1966), Harry "Lill-Harry" Andersson (nr 73, 1967), Gaston Friman (nr 78, 1971), Bo Holmberg (nr 86, 1975), Gerda Öhman (Nylund, nr 87, 1976), Raymond Forsberg (nr 92, 1981), Birgitta Pelander (nr 93, 1982), Monica Johansson (nr 94, 1982), Gert Sundin (nr 97, 1982). Dessutom har några AIK:are uppnått 25 matcher och erhållit **Spelarmärke i Guld**: Wille Ericsson (nr 5, 1933), Gerda Öhman (Nylund, nr 20, 1985) och Monica Johansson (nr 23, 1989).

Landslaget och mästerskapen

Landslaget har ofta bestått av AIK:are. Inte mindre än 24 herrar och 3 damer har spelat A-landskamper, många gånger med stora framgångar: Wille Ericsson (1931 - Sveriges andra landskamp, 1933, 1933, 1935), Hilding "Knallis" Hallberg (1933, 1933, 1936), Herbert "Herpa" Törnkvist (1936, 1941, 1942), Harry Lindqvist (1937, 1938, 1941, 1941, 1945), Hans Berger (1943), Östen Eriksson (1947, 1949), Sten "Sten-Pelle" Pettersson (1951), Harry "Lill-Harry" Andersson (1953, 1955), Kurt "Kurre" Forsberg (1958, 1966, 1969), Börje Björkman (1960, 1964, 1965), Börje Holmsten (1964), Birger Åberg (1964), Bror "Brollan" Larsson (1965, 1966), Folke Sundberg (1965), Kenneth Blomberg (1965, 1967, 1967, 1968, 1968, 1968, 1968, 1969, 1969, 1969, 1970, 1971), Gaston Friman (1965, 1968, 1969, 1969, 1971, 1971, 1972), Georg "Jojje" Engström (1966), Bo Holmberg (1968, 1970, 1970, 1971, 1972, 1972, 1972, 1973, 1975), Tommy Lundmark (1969, 1970), Ragnar Åberg (1970, 1970, 1970), Mats Carjö (1972, 1972), Leif Sundström (1974), Staffan Wihlborg (1975), Gert Sundin (1980 och 1982, i båda fallen var det frågan om Europa Cupen för 5-mannalag och det blev guld bägge gångerna).

Dessutom har Kenneth Blomberg och Björn Hagberg spelat en J-landskamp (1966). Gaston Friman (1980, 1982, 1986) och Kurt "Kurre" Forsberg (1980) har lirat veteranlandskamper.

Bland damerna har Gerda Öhman (Nylund) och Monica Johansson spelat flitigt i A-landslaget. Även Gun "Snurran" Karlsson har lirat för Sverige.

Mästerskap. Räknat från 1934 har 2 damer och 18 herrar spelat mästerskapsturneringar (VM, EM, NM) för Sverige. Vid VM 1934 i New York deltog Wille Ericsson (silver i 2-manna), Hilding "Knallis" Hallberg och Birger "Bigge" Karlsson. Vid EM 1936 i Berlin deltog Hans Berger, Helge Drangel, Wille Ericsson, Hilding "Knallis" Hallberg, Birger "Bigge" Karlsson, Torsen af Klintberg och Herbert "Herpa" Törnkvist. Vid EM 1938 i Stuttgart deltog Hans Berger och Harry Lindqvist (guld för 8-mannalag). Vid VM 1954 i Helsingfors deltog Herbert "Herpa" Törnkvist. Vid NM 1964 i Göteborg deltog Börje

Björkman (guld för både 4- och 8-mannalag) och Georg "Jojje" Engström (guld för 4-mannalag). Vid EM 1965 i Birmingham deltog Börje Björkman (guld för 6-mannalag) och Folke Sundberg (guld för både 5- och 6-mannalag). Vid NM 1966 i Rödovre deltog Kenneth Blomberg (guld för både 2- och 8-mannalag samt silver för 4-mannalag). Vid VM 1967 i Malmö deltog Kenneth Blomberg. Vid EM 1969 i Köpenhamn deltog Kenneth Blomberg (guld för 8-mannalag) och Gaston Friman (guld för 8-mannalag och silver individuellt). Vid NM i Tammerfors 1970 deltog Kenneth Blomberg (guld för 4- och 8-mannalag), Gaston Friman (guld för 8-mannalag och guld individuellt), Hans Strandberg (guld för 2- och 8-mannalag) och Ragnar Åberg (guld för 4- och 8-mannalag som brons för 2-mannalag). Vid VM 1971 i Milwaukee deltog Gaston Friman, Bo Holmberg och Hans Strandberg. Vid NM 1972 i Malmö deltog Gaston Friman (guld för 5- och 8-mannalag samt silver individuellt) och Bo Holmberg (guld för 8-mannalag). Vid EM 1973 i Dublin deltog Bo Holmberg (guld för 8-mannalag). Vid NM 1973 i Köpenhamn deltog Gaston Friman (silver för 2-mannalag samt brons för 8-mannalag). Vid NM 1974 i Oslo deltog Bo Holmberg (silver för 8-mannalag). Vid VM 1975 i London deltog Bo Holmberg och Staffan Wihlborg. Vid NM 1980 i Köpenhamn deltog Gert Sundin (guld för 5-mannalag, silver för 2-mannalag). Vid NM 1982 i Oslo deltog Gert Sundin (guld för 3- och 5-mannalag). Vid VM 1983 i Caracas deltog Gert Sundin.

Dessutom har Paul Zanetti deltagit JNM.

Bland damerna har Gerda Öhman (Nylund) och Monica Johansson nått mycket stora framgångar. Gerda vann EM-guld individuellt 1973. Hon spelade flera VM-turneringar bl a 1971 i USA, 1975 i London och 1991 i Singapore. Även Gun "Snurran" Karlsson deltog vid VM 1975. Monica Johansson har stora mästerskapsmeriter. Hon blev 1990 Nordisk Mästarinna individuellt, tog guld för 2- och 5-mannalag samt silver i 3-manna. Hon deltog även vid VM i Singapore 1991.

Utmärkelser

Många AIK:are har genom åren gjort stora insatser för svensk bowling, i vissa fall som spelare i andra som ledare och har belönats med olika former av förtjänst tjänsttecken av bl a Svenska Bowlingförbundet (SvBF), Stockholm Bowlingförbund (StBF), AIK (huvudföreningen) och AIK Bowling.

SvBF:s Stora Grabbars Märke, en så kallad stipulationsnål som delas ut av SvBF till de som uppnått 25 poäng. Poäng ges för landskamper och mästerskap, segrar ger fler poäng. Även SM-guld ger poäng. Stora Grabbars Märke infördes 1941 men räknas från och med 1930 då SvBF bildades och därifrån räknas officiella landskamper liksom Svenska Mästerskap. Totalt har 11 AIK:are tilldelats stipulations-nålen. Förste AIK:are blev Herbert "Herpa" Törnkvist 1941 när utmärkelsen infördes. När Kenneth Blomberg blev Stor Grabb var han den yngste någonsin, endast 22 år gammal. Gerda Öhman (Nylund) blev första AIK-dam. AIK Dambowling hade då bara funnits i några månader. AIK:s Stora Grabbar: Herbert "Herpa" Törnkvist (nr 3, 1941), Östen Eriksson (nr 5, 1947), Sten "Sten-Pelle" Pettersson (nr 16, 1956), Kenneth Blomberg (nr 25, 1965), Börje Björkman (nr 29, 1968), Kurt "Kurre" Forsberg (nr 32, 1970), Gaston Friman (nr 40, 1970), Bo Holmberg (nr 43, 1973), Gerda Öhman (Nylund, nr 44, 1973), Gert Sundin (nr 66, 1983), Monica Johansson (nr 74, 1987).

SvBF:s "Årets Bowlare" (ursprungligen Holmiamedaljen som delades ut 1930-1935. Kallas genom åren även SvBF:s Prestationsmedalj och SvBF:s Guldmedalj). 7 st AIK:are har genom år tilldelats utmärkelsen: 1934, Wille Ericsson (för sin insats i VM-turneringen i New York då han tillsammans med Östen Eriksson, Djurgårdens IF, tog silver i 2-manna. Wille hade 860 poäng och Östen 784 á 4 serier). 1938, Harry Lindqvist (överlägset bäst i 8-mannalaget som tog EM-guld). 1947, Östen Eriksson (SM-guld individuellt på 1807 á 8 serier samt fler bra slagningar i seriespelet och i en landskamp). 1951, Kurt "Kurre" Forsberg (nytt svenskt rekord á 1024 poäng på 4 serier). 1970, Gaston Friman (för sina insatser vid NM i Tammerfors, bl a den individuella titeln). 1973 Gerda Öhman (Nylund, i första hand för hennes individuella guld vid EM i Dublin, Irland), 1975, Staffan Wihlborg, (bl a för segern i Svenska Cupen).

Hedersledamot i SvBF: Hans Berger (1948)

SvBF:s Hedersmedalj i Guld: Hans Berger (1948)

Bruno Söderström plaketten i silver: Hans Berger (1959)

Bruno Söderström plaketten i brons: Lennart Lindblad (1993)

Riksidrottsförbundets förtjänsttecken i guld: Hans Berger (1947)

StBF:s "Årets Bowlare" har delats ut sedan 1970 och tillfaller den som varit en god spelare, dels gjort en helhjärtad insats för sin klubb eller förbund, dels genom sin personlighet och uppträdande på och utanför banorna varit ett föredöme för vår idrott: Kurt "Kurre" Forsberg (1970), Gaston Friman (1971), Leif Sundström (1974), Monica Johansson (1986), Staffan Wihlborg (1993)

StBF:s "Årets juniorbowlare": Kent Holm (1988), Linda Haglund (1992)

StBF:s "Årets klubb": AIK (1979, 1982)

StBF:s "Årets Ungdomstränare": Tom Sterner (2002)

StBF:s Förtjänstmärke i Guld: Kurt Forsberg (nr 34, 1979)

StBF:s Förtjänstmärke i Silver: Ingvar Gustafsson (nr 146, 2000)

StBF:s Förtjänstmärke i Brons: Kurt Forsberg (nr 23, 1970), Birger Åberg (nr 89, 1983)

300-serier

Genom åren har 28 st AIK:are lyckats slå totalt 34 st, av Svenska Bowlingförbundet, godkända 300-serier. Det var först i början av 1930-talet som nuvarande regelverk tillkom. "Värste 300-slagare" är Mats Waywadt med tre st. Två st har tillkommit utanför rikets gränser nämligen den av Anita Hedfors (i Danmark) – fönda dam på listan och Ian Robinsons första (i Bulgarien). Förste AIK:are att få sin 300-ing godkänd blev Wille Ericsson 1931 - för övrigt nr 2 i Sverige. Därefter följer Hilding "Knallis" Hallberg (1936), Konrad "Kotte" Granström (1938), Eric Boberg (1938), Sten "Sten-Pelle" Pettersson (1949), Östen Eriksson (1957), Arne Eklöf (1958), Astor Enarsson (1959), Leif Olsson (1980), Anita Hedfors (1980) Hans Eliasson (1983, 1985), Bo Pelander (1986), Roland Forsberg (1988), Paul Zanetti (1991) Staffan Wihlborg (1993, 1993), Rolf Börjesson (1993), Olle Skyllberg (1996), Mats Weywadt (1997, 2009, 2009), Tom Sterner (1998), Lars Gustavsson (2002, 2003), Raymond Forsberg (2002), Mats Bergström (2003), Tommy Berglin (2005), Mikael Sandberg (2007), Thomas Andersson (2009), Peter Kroner (2009) samt Ian Robinson (2009, 2009).

Seriespelet

När det gäller seriebowling är AIK en Sveriges genom tiderna mest framgångsrika klubb. **Damlaget**, vars verksamhet startade 1973, har tagit sig till allsvensk seriefinal inte mindre än 15 gånger (1976, 1977, 1979, 1980, 1982, 1983, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993) och lagt beslag på guldmedaljen vid två tillfällen (1979 och 1986). I allsvenska maratontabellen (räknat från säsongen 1974/75 till och med 2008/09) ligger damerna sexa på 676 poäng (21 säsonger, 462 matcher, 338 vinster, 124 förluster).

Herrlaget har tagit sig till allsvensk seriefinal 12 gånger (1950, 1958, 1964, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1973 1974, 1975) och lagt beslag på guldmedaljen hälften av gångerna (1966, 1997, 1969, 1969, 1973, 1975). Sex titlar har även BK Amiki och BK Joker. Endast Team Pergamon BC är värre med sju. I allsvenska maratontabellen (räknat från säsongen 1964/65 till och med 2008/09) ligger AIK åtta på 689 poäng (25 säsonger, 574 matcher, 344 vinster, 1 oavgjord, 229 förluster).

När det gäller seriebowling var AIK med från allra första början. Stockholmsserien startade hösten 1931. AIK spelade då i den högsta serien (Klass 1) och vann tre säsonger i rad (1934/35, 1935/36, 1936/37). Hösten 1943 startade Allsvenskan, ett rikstäckande seriesystem, med Hans Berger som upphovsman och drivande kraft. AIK fortsätter av okänd anledning i Stockholmsserien. Säsongen 1945/46 tar AIK klivet över till Allsvenskan och spelar då i Division I Östra. 1953/54 gick det illa, AIK blev sju (näst sist) och åkte för första gången ur en serie. Även 1959/60 ramlade AIK ur högsta serien. I båda fallen blev sejouren i den näst högsta divisionen ettårig. AIK klamrar sig därefter kvar i högsta serien ända fram till och med säsongen 1987/88 då det blev degradering för tredje gången. 1990/91 var AIK upp och vände i Elitserien som högsta serien numera heter. Sedan dess har AIK spelat några säsonger i näst högsta serien (allsvenskan), men mestadels nivån under. AIK har de

senaste ca 15 åren varit ett topplag i Division I som inte räckt till för att ta klivet uppåt i seriesystemet.

Tävlingsarrangemang

AIK torde vara Sveriges genom tiderna främsta arrangör av bowlingtävlingar.

Enligt Ny Tidning för Idrott **arrangerade AIK Bowling sin första tävling** söndagen den 21:a mars 1915: *1:a Tävlingen om Intressenternas af 1913 Vandringspris*. Vandringspriset ifråga var *En kägelspelare* av konstnären Karl Ede och skänktes av Hans Jaeger, KKR. Man spelade fyra serier, bästa hand. E L Eriksson, KKR segrade på 693p före Hans Hansson, AIK 689. Totalt deltog 49 spelare, citat: *Det största antal som hittills deltagit i någon bowlingtävling i Sverige*.

1935, den 21-27 oktober, arrangerar AIK en **jubileumstävling för att fira 25 år** av bildandet som ägde rum ett halvår tidigare. Tävlingen innebar att man spelade 12 serier fördelade på tre serier i de fyra hallarna: 5-mannalag i Riddarhallen, 4-mannalag på Fenix, 2-mannalag på Sveahallen och 3-mannalag på Östermalmshallen. Många företag och personer skänker priser och tävlingen blir en stor succé. Totalt deltog 248 spelare. Birger "Bigge" Karlsson, AIK vinner All Event klassen för Seniorer på 2624 och blir därmed bättre än vinnaren i Mästarklassen! AIK lyckas inte få medaljplacering i någon av de fyra lagtävlingarna. Däremot vinner Herbert "Herpa" Törnkvist Mästarklassen på Sveahallen och Bigge vinner Seniorklassen på både Fenix och Riddarhallen. På Fenix sätter G Dahlberg, KAP nytt svenskt rekord på tre serier med fantastiska 782 poäng (269-257-256). På Svea sätter Kometen svenskt rekord med 1298 poäng för 2-mannalag á tre serier och på Östermalm sätter KKS nytt svensk rekord för 3-mannalag á tre serier. Prisutdelningen ägde rum på Fenix-Kronprinsen av den gamle Skridskovärldsmästaren tillika grosshandlaren Ulrich Salchow - huvudföreningens ordförande. Enligt Bowlaren var det utan tvekan höstens största bowlingtävling.

På 1940- och 50-talet arrangerar AIK flera stora och uppmärksammade tävlingar.

AIK-Fighten, en tre seriers cuptävling, spelades 1961-84. Bland andra Kurt "Kurre" Forsberg, Ingemar Jonsson, Lennart Lindblad, Börje Holmsten och Leif Sundström ingick i arrangörsstaben. Tävlingen återuppstod efter sex års vila och togs över av AIK. Innan dess, på 1940-talet och början av 50-talet var det den mycket populära "Stockholms bästa bowlingfighter". Första gången, 1961 på Kungsholmshallen, hade AIK-Fighten 385 anmälda, där av 33 damer. Segrade i herrklassen gjorde Kurre Forsberg. 1963 vann Harry "Lill-Harry" Andersson och 1967 Leif Sundström. I slutet av 60- och början av 70-talet hade tävlingen sig storhetsperioden med över 500 deltagare. 1968 flyttade tävlingen till Mälarhallen. 1969 var det inbrott i Mälarhallen och delar av prisbordet blev bestulet. I slutet av 70-talet började intresset att minska. 1984 spelades AIK-Fighten för sista gången, tävlingen las ned p g a för få deltagare.

För att fira att AIK (huvudföreningen) fyllde 90 år arrangerade bowlingsektionen i mars 1981 en stortävling, **AIK International Tournament**. Tävlingen lockade redan från start den svenska eliten och är sedan dess otvivelaktigt AIK Bowlings största tävling genom åren. Sedan 1986 spelas finalen på Trettondagen, i bland i konkurrens med Finlands största bowlingtävling, Ballmasters, som för övrigt spelas för 40:e gången 2010. Sommaren 1985 startade en ny tour, Sweden Masters Grand Prix Tournament, som bestod av 9 deltävlingar. De 32 bästa i varje deltävling fick poäng. Till Masters-finalen, som spelades för första gången i februari 1987, gick de 9 segrarna + de 23 som samlat ihop flest masterspoäng. AIK International Tournament var en deltävling i Sweden Master totalt 12 gånger, från det touren startade till den upphörde (1986-1997). Sommaren 1999 startade SuperSix-touren bestående av 6 deltävlingar. Ambitionen var hög från början: Locka hit Europas bästa bowlare! SuperSix innebar flera mycket stora förändringar: Kraftigt höjda prispengar - segraren fick hela 65.000 kr, finalen direktsändes i TV, "Early Bird starter" som är tidiga och billigare kvalstarter. Reglerna har justerats genom åren, bl a har så kallad Re-Entry tillkommit (möjlighet att kvala mer än en gång), Desperado Squad (efter sista kvalstart spelade man om två finalplatser. Distansen var en serie) som efter några år ersattes med Turbo (insattävling där högsta femte resp sjätte serie i kvalet gav finalplats), med mera. 2002 ställde UEFA-basen Lennart Johansson upp som prisutdelare. 2010 hade vi för första gången PBA-proffs från USA bland deltagarna. Utan tvekan har AIK International

Tournament genom åren vuxit till att bli en av Sveriges största och mesta ansedda tävlingar. Vinnarna har genom åren har nästan undantagslöst tillhört den yttersta eliten. Att tävlingen firar arrangörmässiga triumfer år efter år är mycket är Ingvar "Gurra" Gustafssons förtjänst – "Tävlingsgeneral" sedan starten 1981, d v s de 30 senaste åren. Tävlingen är dock ingen "One Man Show", Gurra har genom åren haft god assistans av Ingemar Jonsson, Gert Sundin, Staffan Wihlborg, Leif Sundström, Kurt "Kurre" Forsberg, Gaston Friman, Lennart Lindblad, Bengt Jansson, Niklas Enström, Peter Ramén ("kanslichef" sedan mitten på 90-talet), Mariana Ramén (Rönnbäck), med flera.

World Police & Fire Games. Under tre dagar i juli 1999 stod AIK Bowling som arrangör av bowlingtävlingen som ingick i World Police & Fire Games. Det var till stor del vår erfarenhet av att arrangera AIK International Tournament som gjorde att vi tillfrågades. För vår del gällde det bland annat att ta hand om startlistor, incheckning, dela ut spelarkort, resultatlistor och ta hand om prisutdelningen. Arrangörskapet gick mycket tack vare att Ingvar Gustafsson och Peter Ramén la ner ett jättejobb både innan och under tävlingen. Ledningen för World Police & Fire Games var mycket nöjda med vår insats. Not: World Police & Fire Games är en internationell tävling med många olika idrottsgrenar på programmet. Tävlingen är endast öppen för poliser och brandmän och arrangeras var fjärde år runt om i världen.

Allsvenska seriefinalen för 8-mannalag, både damer och herrar, avgjordes 2002 på Bowl-O-Rama/Mälardalshallen med AIK som arrangör. I staben ingick bland annat Thomas Andersson, Peter Ramén och Peter Wihlborg.

Våren 2004 spelades A-SM på Bowl-O-Rama/Mälardalshallen med AIK som arrangör. Staben bestod bl a av Thomas Andersson, Peter Ramén och Peter Wihlborg. Noterbart är att slutfinalen spelades i ett tält i Kungsträdgården i centrala Stockholm dit man fraktat och monterat två st bowlingbanor.

AIK Dambowling

1973 startades en damverksamheten, drivande var bl a Inga Forsberg och Lennart Lindblad. Flera etablerade dambowlare skrev då på för AIK, bl a elitspelarna Gerda Öhman (Nylund) och Gun "Snurran" Karlsson. Damlaget, som startade längst ned i seriesystemet utklassar allt motstånd. Väl i Division I av Damallsvenskan är de årligen med och kämpar om att ta sig till seriefinalen, vilket de lyckades med hela 15 gånger åren 1976-1993. Under denna period är AIK en av Sveriges med framgångsrika klubbar för dambowling. De återfinns i alla sammanhang: Mästerskap (VM, EM, NM), landskamper, stadsmatcher, SM, DM, allmänna tävlingar, svenska rekord, distriktsrekord, med mera. Från och med säsongen 1993/94 tappar AIK många etablerade spelare. Det går så illa man tvingas upphöra med verksamheten 1997. Men redan efter fyra år i träda återuppstod AIK Dambowling 2001 under ledning av Margita Andersson. Denna "nya generation" av dambowlare håller till lite lägre ner i seriesystemet och når till och från en och annan framgång.

Not: För den historieintresserade kan nämnas att den äldsta kända notisen (och enda) när det gäller AIK och dambowling är daterade redan den 10/3 1918 då M Dahlin spelade *i Tävling om AB Kappaffären Continentals Vandringspris, damer, bästa hand, två serier*. Det verkar dock ha varit en engångshändelse.

Övrigt

AIK spelade på Regina Kägelsalong till och med säsongen 1924/25 och byter därefter till Fenix. Säsongen 1928/29 har man bytt till City och säsongen efter spelar man på Östermalms Hallen för att från och med januari 1930 ha Riddarhallen som hemmahall ända till 1942. Kungsholms Hallen är hemmahall 1942-68. Mälardalshallen/Bowl-O-Rama är AIK Bowlings hemmahall sedan 1968.

/Thomas Andersson, februari 2010